

NÂNG CAO KỸ NĂNG THUYẾT TRÌNH CHO HỌC SINH, SINH VIÊN NGÀNH HƯỚNG DẪN DU LỊCH TẠI CÁC ĐIỂM DU LỊCH TỈNH LÀO CAI GẮN VỚI THỰC TIỄN NGHỀ NGHIỆP

Nguyễn Thị Hoàng Ánh
Khoa Du lịch, Trường Cao đẳng Lào Cai

Tóm tắt: Kỹ năng thuyết trình là một trong những năng lực cốt lõi đối với học sinh, sinh viên (HSSV) ngành Hướng dẫn du lịch, góp phần trực tiếp nâng cao chất lượng phục vụ và trải nghiệm của du khách. Trong bối cảnh du lịch tỉnh Lào Cai phát triển mạnh với nhiều điểm đến đặc sắc, yêu cầu đối với đội ngũ hướng dẫn viên ngày càng cao, đặc biệt về khả năng thuyết minh, giao tiếp và xử lý tình huống thực tiễn. Tuy nhiên, thực tế cho thấy kỹ năng thuyết trình của HSSV còn hạn chế, thiếu tính thực hành và chưa đáp ứng yêu cầu nghề nghiệp. Bài viết tập trung làm rõ cơ sở lý luận, phân tích thực trạng và nguyên nhân, từ đó đề xuất các giải pháp nhằm nâng cao kỹ năng thuyết trình cho HSSV ngành Hướng dẫn du lịch theo hướng gắn với thực tiễn nghề nghiệp tại các điểm du lịch tỉnh Lào Cai.

Từ khóa: kỹ năng thuyết trình, hướng dẫn du lịch, Lào Cai, thực tiễn nghề nghiệp, đào tạo du lịch.

ENHANCING PRESENTATION SKILLS FOR TOURIST GUIDE STUDENTS AT TOURIST DESTINATIONS IN LAO CAI PROVINCE, CONNECTED TO PROFESSIONAL PRACTICE

Abstract: Presentation skills are one of the core competencies for students in the Tourism Guide major, directly contributing to improving the quality of service and the experience of tourists. In the context of the strong development of tourism in Lao Cai province with many unique destinations, the demands on tour guides are increasingly high, especially in their ability to explain, communicate, and handle practical situations. However, reality shows that the presentation skills of students are limited, lacking practical application, and do not meet professional requirements. This article focuses on clarifying the theoretical basis, analyzing the current situation and causes, and then proposing solutions to improve presentation skills for tourism guide students in a way that connects with practical professional experience at tourist destinations in Lao Cai province.

Keywords: presentation skills, tourism guiding, Lao Cai, professional practice, tourism training.

Nhận bài: 12/03/2026

Phản biện: 10/04/2026

Duyệt đăng: 14/04/2026

I. ĐẶT VẤN ĐỀ

Trong bối cảnh hội nhập và phát triển kinh tế – xã hội, du lịch đang trở thành ngành kinh tế mũi nhọn của Việt Nam, trong đó tỉnh Lào Cai nổi lên như một điểm đến hấp dẫn với hệ thống tài nguyên thiên nhiên và văn hóa đa dạng. Sự gia tăng nhanh chóng về lượng khách du lịch trong và ngoài nước đặt ra yêu cầu ngày càng cao đối với chất lượng nguồn nhân lực du lịch, đặc biệt là đội ngũ hướng dẫn viên.

Hướng dẫn viên du lịch không chỉ đóng vai trò cung cấp thông tin mà còn là cầu nối văn hóa giữa điểm đến và du khách. Trong đó, kỹ năng thuyết trình giữ vị trí trung tâm, quyết định hiệu quả truyền đạt, mức độ hấp dẫn của nội dung thuyết minh và sự hài lòng của du khách. Tuy nhiên, thực tế đào tạo tại các cơ sở giáo dục nghề nghiệp cho thấy nhiều HSSV ngành Hướng dẫn du lịch còn thiếu tự tin, hạn chế về khả năng diễn đạt, chưa gắn kết được kiến thức lý thuyết với bối cảnh thực tiễn nghề nghiệp.

Xuất phát từ yêu cầu thực tiễn đó, việc nghiên cứu, đánh giá và đề xuất các giải pháp nhằm nâng

cao kỹ năng thuyết trình cho HSSV theo hướng gắn với môi trường nghề nghiệp tại các điểm du lịch là hết sức cần thiết, góp phần nâng cao chất lượng đào tạo và đáp ứng nhu cầu của thị trường lao động.

II. NỘI DUNG NGHIÊN CỨU

2.1. Cơ sở lý luận về kỹ năng thuyết trình trong đào tạo hướng dẫn du lịch

2.1.1. Khái niệm kỹ năng thuyết trình

Kỹ năng thuyết trình là khả năng trình bày, truyền đạt thông tin, ý tưởng đến người nghe một cách rõ ràng, logic và thuyết phục thông qua ngôn ngữ nói kết hợp với ngôn ngữ phi ngôn ngữ. Đây là một năng lực tổng hợp, bao gồm khả năng xây dựng nội dung, diễn đạt, tương tác và xử lý tình huống trong quá trình trình bày.

Đối với ngành Hướng dẫn du lịch, kỹ năng thuyết trình không chỉ dừng lại ở việc cung cấp thông tin mà còn gắn với hoạt động thuyết minh tại điểm du lịch, đòi hỏi tính sinh động, hấp dẫn và khả năng tạo cảm xúc cho du khách. Vì vậy, kỹ năng này được xem là năng lực cốt lõi, có vai trò

quan trọng trong việc nâng cao chất lượng hoạt động nghề nghiệp của hướng dẫn viên du lịch.

2.1.2. Yêu cầu về kỹ năng thuyết trình đối với HSSV ngành hướng dẫn du lịch

Trong bối cảnh ngành du lịch ngày càng phát triển theo hướng chuyên nghiệp, hiện đại và hội nhập quốc tế, yêu cầu đối với nguồn nhân lực, đặc biệt là đội ngũ hướng dẫn viên du lịch, ngày càng cao. Đối với học sinh, sinh viên (HSSV) ngành Hướng dẫn du lịch, kỹ năng thuyết trình không chỉ là một kỹ năng bổ trợ mà đã trở thành năng lực cốt lõi, quyết định trực tiếp đến chất lượng hoạt động nghề nghiệp sau khi tốt nghiệp. Do đó, việc xác định rõ các yêu cầu đối với kỹ năng thuyết trình là cơ sở quan trọng để định hướng nội dung và phương pháp đào tạo phù hợp.

Trước hết, HSSV cần có khả năng xây dựng nội dung thuyết trình khoa học, chính xác và phù hợp với từng điểm du lịch. Nội dung thuyết trình phải đảm bảo tính đúng đắn về lịch sử, văn hóa, địa lý của điểm đến, đồng thời được tổ chức theo cấu trúc logic, có mở đầu, phát triển và kết luận rõ ràng. Đặc biệt, trong môi trường du lịch, nội dung không chỉ dừng lại ở việc cung cấp thông tin mà cần được “kê lại” dưới dạng câu chuyện (storytelling) nhằm tạo sự hấp dẫn và dễ ghi nhớ cho du khách. Điều này đòi hỏi HSSV phải biết chọn lọc thông tin, lồng ghép các yếu tố văn hóa, truyền thuyết, giai thoại để tăng tính sinh động.

Thứ hai, khả năng diễn đạt bằng lời nói rõ ràng, lưu loát và giàu cảm xúc là yêu cầu không thể thiếu. HSSV cần rèn luyện giọng nói chuẩn, phát âm rõ ràng, tốc độ nói phù hợp, biết nhấn nhá và điều chỉnh ngữ điệu để thu hút người nghe. Trong hoạt động hướng dẫn du lịch, giọng nói không chỉ là phương tiện truyền tải thông tin mà còn là yếu tố tạo cảm xúc, góp phần làm nên “thương hiệu cá nhân” của hướng dẫn viên. Bên cạnh tiếng Việt, khả năng sử dụng ngoại ngữ, đặc biệt là tiếng Anh, cũng là yêu cầu quan trọng trong bối cảnh du lịch quốc tế phát triển mạnh mẽ.

Thứ ba, HSSV cần có khả năng sử dụng hiệu quả ngôn ngữ phi ngôn ngữ trong thuyết trình. Các yếu tố như ánh mắt, cử chỉ, điệu bộ, biểu cảm khuôn mặt đóng vai trò quan trọng trong việc tăng tính thuyết phục và tạo sự kết nối với du khách. Trong môi trường thực tế tại điểm du lịch, việc kết hợp linh hoạt giữa lời nói và hành động (chỉ dẫn, minh họa trực tiếp) sẽ giúp nội dung thuyết trình trở nên trực quan và sinh động hơn.

Thứ tư, một yêu cầu quan trọng khác là khả năng tương tác và thu hút người nghe. Thuyết trình trong du lịch không phải là quá trình truyền đạt một chiều mà là sự giao tiếp hai chiều giữa hướng dẫn viên và du khách. HSSV cần biết cách đặt câu hỏi, tạo tình huống tương tác, khuyến khích sự tham gia của du khách nhằm duy trì sự chú ý và hứng thú. Đồng thời, cần có khả năng quan sát, nắm bắt tâm lý và nhu cầu của từng nhóm khách để điều chỉnh nội dung và cách thức thuyết trình cho phù hợp.

Thứ năm, khả năng xử lý tình huống trong quá trình thuyết trình là yêu cầu mang tính đặc thù của nghề hướng dẫn du lịch. Trong thực tế, hướng dẫn viên có thể gặp phải nhiều tình huống bất ngờ như: du khách không tập trung, đặt câu hỏi ngoài nội dung, sự cố về thời tiết, âm thanh hoặc các yếu tố khách quan khác. Do đó, HSSV cần được rèn luyện khả năng ứng biến linh hoạt, bình tĩnh xử lý vấn đề và duy trì sự chuyên nghiệp trong mọi tình huống.

Thứ sáu, trong bối cảnh chuyển đổi số, HSSV cần có khả năng ứng dụng công nghệ trong thuyết trình. Việc sử dụng các công cụ hỗ trợ như hình ảnh, video, thiết bị âm thanh, hoặc các nền tảng số sẽ góp phần nâng cao hiệu quả truyền đạt thông tin. Ngoài ra, kỹ năng khai thác thông tin từ internet và các nguồn dữ liệu số cũng giúp HSSV cập nhật kiến thức và làm phong phú nội dung thuyết trình.

Cuối cùng, một yêu cầu mang tính nền tảng là thái độ nghề nghiệp và phong cách thuyết trình chuyên nghiệp. HSSV cần thể hiện sự tự tin, nhiệt tình, trách nhiệm và tôn trọng du khách trong quá trình thuyết trình. Phong cách trình bày cần linh hoạt, phù hợp với từng đối tượng khách (khách nội địa, khách quốc tế, khách cao tuổi, học sinh...), đồng thời đảm bảo tính lịch sự, văn minh và chuyên nghiệp.

2.2. Giải pháp nâng cao kỹ năng thuyết trình gắn với thực tiễn nghề nghiệp

2.2.1. Đổi mới phương pháp giảng dạy theo hướng thực hành

Đổi mới phương pháp giảng dạy là giải pháp mang tính nền tảng nhằm nâng cao kỹ năng thuyết trình cho HSSV. Trong thực tế, việc giảng dạy còn nặng về lý thuyết, ít tạo cơ hội cho người học được thực hành và trải nghiệm. Do đó, cần chuyển từ phương pháp dạy học truyền thụ một chiều sang phương pháp dạy học tích cực, lấy người học làm trung tâm.

Cụ thể, giảng viên cần tăng cường tổ chức các hoạt động như thuyết trình nhóm, đóng vai hướng dẫn viên (role-play), mô phỏng tình huống thực tế tại điểm du lịch. Thông qua các hoạt động này, HSSV được trực tiếp luyện tập cách xây dựng nội dung thuyết minh, sử dụng ngôn ngữ, điều chỉnh giọng điệu và tương tác với “du khách giả định”. Đồng thời, việc ghi hình bài thuyết trình để phân tích, nhận xét cũng giúp người học tự đánh giá và cải thiện kỹ năng của mình.

Giải pháp này không chỉ giúp HSSV nâng cao kỹ năng thuyết trình mà còn góp phần hình thành tư duy nghề nghiệp, tăng tính chủ động và sáng tạo trong học tập.

2.2.2. Tăng cường học tập tại điểm du lịch

Học tập gắn với thực tiễn tại các điểm du lịch là điều kiện quan trọng để phát triển kỹ năng thuyết trình một cách hiệu quả. Đối với ngành Hướng dẫn du lịch, môi trường thực tế chính là “phòng học” sinh động nhất, nơi HSSV có thể vận dụng kiến thức vào thực hành.

Nhà trường cần tổ chức các buổi học ngoại khóa, thực hành nghề tại các điểm du lịch tiêu biểu như Sa Pa, bản Cát Cát, chợ Bắc Hà... Tại đây, HSSV được trực tiếp quan sát, tìm hiểu đặc điểm của điểm đến và thực hành thuyết minh trước nhóm. Việc đứng trước không gian thực, đối diện với các yếu tố như tiếng ồn, thời tiết, dòng khách... sẽ giúp HSSV rèn luyện khả năng thích ứng, điều chỉnh nội dung và phong cách trình bày.

Bên cạnh đó, hoạt động này còn giúp người học hiểu rõ hơn mối liên hệ giữa lý thuyết và thực tiễn, từ đó nâng cao khả năng “kể chuyện” và làm cho bài thuyết trình trở nên sống động, hấp dẫn hơn.

2.2.3. Ứng dụng công nghệ trong hỗ trợ thuyết trình

Trong bối cảnh chuyển đổi số, việc ứng dụng công nghệ vào đào tạo là xu hướng tất yếu nhằm nâng cao hiệu quả dạy và học. Đối với kỹ năng thuyết trình, công nghệ có thể đóng vai trò hỗ trợ quan trọng trong việc cải thiện nội dung và hình thức trình bày.

Cụ thể, giảng viên có thể sử dụng video để ghi lại bài thuyết trình của HSSV, từ đó phân tích điểm mạnh, điểm yếu và đưa ra phản hồi cụ thể. Ngoài ra, việc ứng dụng công nghệ thực tế ảo (VR/AR) giúp mô phỏng các điểm du lịch, tạo điều kiện cho HSSV luyện tập trong môi trường gần với thực tế khi chưa có điều kiện đi thực địa.

Các nền tảng học tập trực tuyến cũng cho phép HSSV chia sẻ bài thuyết trình, học hỏi lẫn nhau và

tiếp cận nguồn tài liệu phong phú. Việc khai thác hiệu quả công nghệ không chỉ nâng cao kỹ năng thuyết trình mà còn giúp HSSV thích ứng với yêu cầu của ngành du lịch trong thời đại số.

2.2.4. Liên kết với doanh nghiệp du lịch

Liên kết giữa nhà trường và doanh nghiệp là giải pháp quan trọng nhằm đảm bảo đào tạo gắn với nhu cầu thực tiễn của thị trường lao động. Thông qua sự hợp tác này, HSSV có cơ hội tiếp cận môi trường làm việc thực tế và học hỏi từ những người có kinh nghiệm.

Nhà trường cần phối hợp với các công ty lữ hành, khu du lịch để tổ chức các chương trình thực tập, kiến tập, hoặc mời hướng dẫn viên chuyên nghiệp tham gia giảng dạy, chia sẻ kinh nghiệm. Trong quá trình này, HSSV được trực tiếp tham gia dẫn tour, thuyết minh tại điểm đến và nhận phản hồi từ doanh nghiệp cũng như du khách.

Việc đánh giá kỹ năng thuyết trình dựa trên tiêu chuẩn nghề nghiệp của doanh nghiệp sẽ giúp người học nhận thức rõ yêu cầu thực tế, từ đó điều chỉnh và hoàn thiện kỹ năng. Đồng thời, đây cũng là cơ hội để doanh nghiệp tuyển chọn nguồn nhân lực chất lượng cao.

2.2.5. Phát triển kỹ năng mềm cho học sinh, sinh viên

Kỹ năng thuyết trình có mối quan hệ chặt chẽ với các kỹ năng mềm khác như giao tiếp, làm việc nhóm, xử lý tình huống và quản lý cảm xúc. Do đó, việc phát triển kỹ năng mềm là giải pháp hỗ trợ quan trọng nhằm nâng cao hiệu quả thuyết trình.

Nhà trường cần lồng ghép các hoạt động rèn luyện kỹ năng mềm vào chương trình đào tạo, như tổ chức câu lạc bộ kỹ năng, hội thi thuyết trình, hoạt động ngoại khóa... Thông qua đó, HSSV được rèn luyện sự tự tin, khả năng diễn đạt, tinh thần hợp tác và khả năng thích ứng với các tình huống khác nhau.

Đặc biệt, kỹ năng quản lý cảm xúc và kiểm soát tâm lý khi đứng trước đám đông là yếu tố then chốt giúp HSSV vượt qua sự e ngại, lo lắng. Khi các kỹ năng mềm được phát triển đồng bộ, kỹ năng thuyết trình sẽ được nâng cao một cách toàn diện và bền vững.

2.3. Thảo luận

Việc nâng cao kỹ năng thuyết trình cho HSSV không chỉ là nhiệm vụ của nhà trường mà cần có sự phối hợp chặt chẽ giữa các bên liên quan, bao gồm doanh nghiệp, cơ quan quản lý và chính bản thân người học. Trong bối cảnh chuyển đổi số và hội nhập quốc tế, yêu cầu đối với hướng dẫn viên

ngày càng cao, đòi hỏi chương trình đào tạo phải linh hoạt, cập nhật và gắn với thực tiễn.

Các giải pháp đề xuất trong bài viết có tính khả thi cao, phù hợp với điều kiện thực tế của tỉnh Lào Cai. Tuy nhiên, để đạt hiệu quả lâu dài, cần có chiến lược phát triển đồng bộ và sự đầu tư về nguồn lực.

III. KẾT LUẬN

Kỹ năng thuyết trình là năng lực cốt lõi, có ý nghĩa quyết định đối với hiệu quả hoạt động nghề nghiệp của hướng dẫn viên du lịch. Trong bối cảnh ngành du lịch tỉnh Lào Cai phát triển mạnh mẽ, việc nâng cao kỹ năng này cho HSSV ngành Hướng dẫn du lịch trở thành yêu cầu cấp thiết nhằm đáp ứng nhu cầu thực tiễn của thị trường lao động.

Kết quả nghiên cứu cho thấy, kỹ năng thuyết

trình của HSSV hiện nay còn nhiều hạn chế do thiếu môi trường thực hành, phương pháp đào tạo chưa gắn chặt với thực tiễn và sự thiếu hụt về kỹ năng mềm. Trên cơ sở đó, bài viết đã đề xuất một số giải pháp như: đổi mới phương pháp giảng dạy theo hướng thực hành, tăng cường học tập tại điểm du lịch, ứng dụng công nghệ, đẩy mạnh liên kết với doanh nghiệp và phát triển kỹ năng mềm cho HSSV.

Để các giải pháp này phát huy hiệu quả, cần có sự phối hợp đồng bộ giữa nhà trường, doanh nghiệp và người học, cùng với sự đầu tư về cơ sở vật chất và đổi mới chương trình đào tạo. Đây là cơ sở quan trọng góp phần nâng cao chất lượng nguồn nhân lực du lịch, đáp ứng yêu cầu phát triển bền vững của ngành du lịch trong giai đoạn hiện nay.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

- Bộ Văn hóa, Thể thao và Du lịch (2020), *Tiêu chuẩn nghề du lịch Việt Nam*.
Nguyễn Văn Mạnh (2019), *Giáo trình Hướng dẫn du lịch*, NXB Đại học Kinh tế Quốc dân.
Trần Thị Mai (2021), “Phát triển kỹ năng mềm cho sinh viên du lịch”, *Tạp chí Du lịch*.
Tổng cục Du lịch (2022), *Báo cáo phát triển du lịch Việt Nam*.